

Gülüm

Sokak Çocukları

Tarihsel süreç içinde ve toplumların ve ekonomik sistemlerin gelişimi bağlamında ele alındığında, çocuk çalışmasının kapitalizm öncesi toplumlarda da var olduğu görülür. Ancak çocukların ekonomik yaşama dahil edilmeleri ve giderek çocuk çalışmasının, çocuk emeği sömürüsü biçimini alması birkaç yüzyılı kapsayan bir süreçtir. 12.-13. yüzyıl İngiltere'sinde başlayan bu oluşum, günümüzde, gelişmekte olan ülkelere transfer edilmiştir.

19. yüzyıla kadar İngiltere'de başıboş çocuklar çiftçilere satılarak ya da fabrikatörlerle anlaşma ile kiralanarak çalışmaya zorlanmışlardır. 19. yüzyılda fakir evlerindeki çocuklar dokuma fabrikası sahiplerine çok düşük ücretlerle çalıştırılmak üzere kontratla verilmeye başlanmıştır. Bu dönemde yoksullar arasında sayılan bakıma muhtaç çocuklar, geleceğin çocuk işçilerinin çekirdeğini oluşturduğu gibi, "fakir- kimsesiz ve korunmaya muhtaç çocuk" olgusunun ve bu tür çocuklara yaklaşımında temelini oluşturmaktadır.

Böylelikle çalışma yaşamının küçük dev adamları olarak, ekonomik faaliyetteki yerlerini alan çocukların çalışması ise, ne yazık ki, uzun vadede toplumlar için daha ağır sonuçlar doğurmuştur. Bunun en somut örneği, nüfus sayımlarında çocuk ölümlerinin en yüksek sırayı almasında görülür. Nitekim, "aynı dönemde Manchester'da ölenlerin yarısı on yaşına varmamış çocuklardı." Bu çocukların çalışma koşulları açısından nasıl bir sefalet içinde olduklarına ilişkin çok sayıda kaynak mevcuttur.

Çocukları korumaya ilişkin çıkarılan yasaların temelinde hep aynı neden bulunmaktadır. “çocuğun sömürülmekte; insan soyunun geleceğinin tehlikede olduğu... ve hep aynı sonuca varılmıştır: çocukların yasal olarak korunması.”

Bu koruma çabası, gelecekteki işçileri kurtarmak adına, sanayinin de işine gelmiştir. Kapitalizmin kendi doğası gereği üretileni harcayacak ve üretimin devamı için yeniden yetişecek bir işçi grubuna ihtiyaç vardır ki, çocukların bu şekilde çalışması, işverenin gelecekteki işçi ve tüketici grubunu olumsuz etkilediğinden yine işverenlerin çıkarına olmak üzere bir dizi sosyal politika kuralı üretilmeye çalışılmıştır. “bunun içindir ki devletin ve insancıl kimselerin de yardımıyla, “Çocukları koruma deneyine girilmiştir.” Bu kez dünyanın gündemine, yeni bir cümle girer; “ÇOCUKLARI KURTARALIM”

Buna ilişkin en önemli argüman çocuk çalışmasının yararları üzerine yapılan tartışmalarda kendini göstermektedir. Günümüzde halen bazı toplumlarda, çocuk çalışmasına ilişkin kültürel yapı önalana çıkarılmakta ve çocuk çalışmasının onun gelişimi üzerindeki yararlarından söz edilmektedir. Özellikle azgelişmiş ülkelerde, gerçekten de, eğitim ve okullaşma oranının düşüklüğünden de desteklenen nedenlerle, çocuğun çalışması onun eğitim ve yetişkin yaşama dahil olmasının vazgeçilmez tek aracı olma özelliğini korumaktadır. Ayrıca, bu tür ülkelerde çocuk çalışmasının, ne çocuk ne de aile için, gelişmiş ülkelerdeki anlamı içermediği ve çalışma yaşamına dahil olarak evinin ailesinin geçimine katkıda bulunan çocukların psikolojik ve sosyal açıdan da kendilerini gelişmiş ülkelerde bulunan yaşıtlarından daha güçlü ve başarılı algıladıkları vurgulanmakta, sürecin bu boyutunun göz ardı edilmemesi önerilmektedir.

Tartışılan en önemli konulardan biri, özellikle aile ya da devlet gözetimi altında çocukların yaşlarına ve gelişimlerine uygun olarak çalıştırılmasının yararları üzerinedir ve hiçbir ebeveynin çocuğunun kötü koşullarda çalışmasına göz

yummayacağı ve çocuğunu koruyacağı varsayımından hareket edilmektedir. Oysa, çocukların yaşlarına ve eğitimlerine uygun olmayan işlerde çalışmalarına da, öncelikli olarak izin veren ailelerdir ve aileler yoksullukla baş edebilmek için çocuklarının kötü koşullarda çalışmasına, bazen köle gibi alınıp satılmalarına ve kiralanmalarına aracı olmaktadır.

Bu nedenle özellikle son yıllarda çocuk çalışması ile çocuk emeğinin sömürsü arasındaki farklar tartışmaya açılmıştır. Çocuğun eğitilmesi ve yetiştirilmesine ilişkin olumlu çabaları içeren çalışma biçimi "çocuk çalışması" ve çocuğun gelişimine uygun olmayan koşullarda çalışması "çocuk emeğinin sömürsü" olarak tanımlanmıştır. Bugün tüm ülkelerde önlenmeye çalışılan, çocuk emeğinin sömürsüdür.

Ali KUTAY

Eğitimci-Şair-Yazar

SULTAN PAPAĞANI -Oyun Oynarken

Çocuk Odası Takımı

Asperger Sendromu Ve Atipik Otizm

Asperger sendromunda, tipik olarak otistik çocuklarda görülen sosyal ilişki ve iletişim sorunlarının yanı sıra dar ilgi alanı görülür. Çok sınırlı konularda ve dar çerçeveli alanlarda derin bilgilere sahiplerdir, bu nedenle bu çocuklara "küçük profesör" yakıştırması yapılır. Otizmden farklı olarak zamanında konuşmaya başlarlar; aşırı bilgiçlik ve el becerilerinde özel sorunlar görülür. Bu çocuklar normal veya üstün zekaya sahiptirler. Mekanik oyuncaklara çok düşkündürler ve ilgi alanı dar olan insanlarla daha iyi yakınlık kurarlar. Amaçsızca bir takım nesnelere toplayabilirler, öz bakım sorunları yoktur. Erişkinlikte ise, kurallara sıkıca bağlı, soğuk ve mesafeli insanlar olarak tanınırlar. Bu çocukların sosyal hayatında, genelde bir tane çok yakın arkadaşları vardır ve bu kişinin de sıklıkla dar, kısıtlı ilgi alanları vardır. Duygusal hayatında hep akılcı ve heyecansız yorumlamalara sahiptir, davranış sorunları görülebilir, jest, mimik ve vücut dilini kullanmada sorunları vardır. [Frith, 1991]. Bu sendromda genetik ilişki sıklıkla baba ve oğul arasında kurulur. Otizm ve Asperger Sendromu birbirine dönüşebilir bir nitelik taşır.

Asperger Sendromu'nun klinik özellikleri şöyle sıralanabilir: normal dil gelişimi, normal zeka ve hatta bazen üstün zekaya sahip olma, beceriksizlik, bilgiççe, ders veriyormuş gibi konuşma tarzı, antisosyal şiddet içeren davranış. Görülme sıklığı 1000'de 1'dir. Erkeklerde 2-4 kez daha fazladır. Tanı genelde 5 yaş civarında konabilir. Dikkat eksikliği-Hiperaktivite Sendromu ve depresyonla eş zamanlı görülür. Özellikle dede ve babalarda ailevi geçiş görülür.

Atipik otizm, dil ve sosyal iletişimle ilgili sorunlar, dilin amaca yönelik kullanımındaki sorunlar, aşırı çekingenlik, aşırı utangaçlık, gündelik ve özel yaşamında belli ilkelere

aşırı katı yaklaşım ve bağıllık gibi durumlarla ilişkili olarak göz önüne alınabilir. Bazı kişilik tipleri ve bozuklukları (şizoid kişilik, şizotipal kişilik, çekingen kişilik) yine atipik otizmle ilişkili olabilir; fakat farklar vardır. Örneğin şizoid kişilikler toplumsal ilişkileri anlar, özellikle istemezler. Buna karşın otistiklerde ilişki kurma arzusu olduğu, ama beceremedikleri ileri sürülmüştür.

Atipik otizmle tipik otizm arasındaki farklar oldukça tartışmalıdır. Araştırmalar ve sonuçları yeterli olmasa da elde edilen belli bulgular vardır. Tipik otizmde, tanı kalıcıdır. Hafiften ağıra giden bir yelpazesi vardır. Dil sorunu bazı olgularda düzelir, ama çoğu kez kalıcıdır. Kendine zarar verme davranışı sıktır. Yaş, cins, ailede benzer durum özellikleri açısından atipikle aynıdır. İletişim sorunu temelde atipik otizmle aynıdır. Stereotipilerin ağırlığı, sıklığı, şiddeti küçük yaşlarda atipik otizmle aynı olabilir ve ilerleyen yaşa rağmen değişmeden kalıcı olabilir. Zeka en ağırdan en hafife kadar değişen düzeylerde geri olabilir. Dar ilgi alanı, takıntılı davranış, duysal belirtiler atipik otizmde görülenle aynı olabilir. Geç yürüyebilir.

Öz bakım sorunları belirgindir ve ilerleyen yaşa rağmen kalıcı olabilir. Buna karşın atipik otizmde ilerleyen yaşla tanı değişebilir ve bir kişilik özelliğine dönüşebilir. Otistik belirtiler zamanla kaybolabilir; iyi eğitimle ve elverişli şartlarda tamamen normale dönebilir. Ağır formu yoktur ve hafif otizmden ayrılması zordur. Bu nedenle normal gelişimin bir parçası olarak görülebilir. Otistik davranışlar belirli durumlarda (zorlanma) açığa çıkacak şekilde maskelenebilir veya değişik görünümde altında gizlenebilir (örneğin yalancı dışa dönüklük). Mizahı anlama ve oluşturmada, karşı cinsle ilişki başta olmak üzere insan ilişkilerinde hep ciddi sorunlar yaşanır. Dil sorunu varsa kısa sürelidir; sonuç olarak düzgün gramer ve fonoloji ile konuşurlar. Kendine zarar verici davranış görülmez.

Belirtiler şiddet ve bir araya geliş yoğunluğu açısından,

toplumsal yasayış ve düzeni bozacak şekilde belli bir sınırı aşmaz. Genel gelişim eğrisi elverişli şartlar altında düzelme yönündedir. Öğrenme sorunları olabilir ve okul sorunları yaşanır. Stereotipik (tekrarlayıcı) hareketler ilerleyen yaşla sebat etmez. Dar ve yoğunlaşmış bir ilgi alanı vardır, ancak toplumsal açıdan daha anlamlı bir konuda (örneğin mesleğinde) bu durum başarıya neden olabilir. Takıntılı davranış, ritüeller atipik otizmde daha belirgin olabilir. Panik ataklar sık görülebilir.

Ali KUTAY

Eğitimci-Şair-Yazar

Sultan Papağanı / Banyo Keyfi

Sultan Papağanı / Banyo Keyfi

Bir Gencin Hazin Öyküsü

Bir Gencin Hazin Öyküsü

Her zaman olduğu gibi bugünde sabah oldu.
Kalktım sıcak uykumdan ve sessizce yürüdüm yalın ayak.
Gittikçe gidesim
geliyordu adeta. Birden yanından geçtiğim aynanın karşısında
takılı kaldım. Bu

ben miyim yoksa hayalim mi? Ben kendimi bu kadar salıverdim mi, bıktım mı yoksa dünyadan, insanlardan ve kendimden. Dur demeli miydim yoksa oluruna mı bırakmalıydım. Yok Yok! Ben bu değilim/değildim ve olmamalıydım. Kendime çeki düzen vermeliydim. Görünmek istediğim gibi olmalıydım.

Güne iyi başlamak için yapmalıydım bunu. Artık hayallerimi bir köşeye atıp olması gerekeni yapmalıydım. Yani ben ben olmalıydım. Düşündüm karar vermiş olmamdan kaynaklanıyor ki kendimi oda da buldum. Önce temiz bir tıraş ardından temiz bir banyo yaptıktan sonra uzun bir yürüyüş yapmalıydım. Tıraş olurken bir yandan gözyaşları akarken bir yandan ben ben olmalıydım düşüncesi yankılanıyordu beynimde... Başladım tıraş fırçasını suya değdirmeye her değdirişte içim sıkılıyor yüreğim yanıyordu insanlığın sefasını çekenler büyükler cefasını da biz. Ama her şeye rağmen ben kendim olmalıydım hayallerim değil. Her tıraş fırçası değerken yüzüme aynaya bakamıyor utanıyordum adeta kendimden. Çok tuhaf görünüyordum yoksa kendimi görmek istemeyişimden mi? Olsun ben ben oldum ya bana yeter. Toparladım kendimi hiç bir şey olmamış gibi çıkıverdim evden dışarı... Yürüdüm yürüdüm... Yürüdükçe insanların tuhaf tuhaf baktığını düşünüyordum. Yoksa ben mi insan yüzü görmeyeli tuhaf mı düşünüyordum.

Uzun zamandır yürümeyeli yorgun
düşmüştü bedenim. Oturacak yer bulup bedenimin dinlenmesini
istiyordum. Ne
nerede nasıl bilmiyordum sanki unutmuşum memleketimi
görmeyeli. Az daha yol
aldıktan sonra yeşillikler içinde su şırıltısının güzelliğiyle
girdim park
girişinden içeri ve oturdum boş bulduğum bankta. Karşımda
oturan üç beş
öğrenci, sağımda oturmuş iki ihtiyar, solumda ise masum
bakışlarıyla boynu
bükük orta yaşlarda bir bayan. Kendisi hayata küsmüşçesine
dalıveriyordu sanki.
Gözüm istemeye istemeye gözetliyordu. Dayanamadım konuşmak
istiyordum derdine
ortak olmak istiyordum ama içimdeki çekingenlik beni geri adım
atmaya
yönlendiriyordu. Bir de sanki benim derdim yokmuş da... Yanaşmak
istedim yavaş
yavaş. Korkuyordum nedeni bilinmez duygular içindeydim.
Tepkisini ölçmek kolay
değildi. Ama sormak da istiyordum. Karar verdim tam
kalkacakken yanıma gelen
dostum Ahmet geldi.

-0 Muzaffer nerdesin,
ne var ne yok! Uzun zamandır görünmüyorsun.

-Tatile çıkmıştım
kafa dinlemek için.

-Anladım.

-E peki burada ne yapıyorsun tek başına...

-Uzun zamandır görmediğim memleketime bir göz atayım dedim. Değişen ne var ne yok diye.

-Bakıyorum güzelleşmiş

-Ne olsun her zaman ki gibi monoton ve yalnız...

-Aşk hayatı yine yok deme!

-Evet maalesef. Aslında bu şekil daha rahatım.

-Olur, mu canım!
Bak ben evlendim. Hatta çoluk çocuğa kavuştum. Darısı başına derim hiç düşünmeden.

-Ben böyle daha iyiyim.

-Sen bilirsin ama bana kalırsa evlen derim yine de.

-Tamam düşünürüz.

□

-Neyse ben kaçayım. Malum evde ki ihtiyaçları karşılamak lazım. Buradaysan daha sonra görüşelim olur mu? Bu ara telefon numaran aynı mı? Yoksa.

-Evet aynı...

Kalmıştım yine bir başıma yalnız.
Konuşsam olmaz konuşmazsam olmaz ama karar vermeliydim de...
Evet, karar vermiştim ki bayanın yanına yaklaştım. Ne de olsa içimde kalmayacaktı dedim ve...
Yavaş adımlarla yaklaştım.

-Merhaba.

-Merhaba buyurun.

-Bir şey sorabilir miyim? Sakıncası yoksa.

-Evet buyrun.

-Derin düşüncelere dalarcasına kaptırmışsınız kendinizi diyecektim de.

-Evet, ne olmuş.

-Sadece sordum
yapmam gereken veya yardımcı olabileceğim bir konu var mı?
Diye.

-Gelen yok cevabı
ile sarsıldım.

>>>>>>>>>Devamı Var<<<<<<<<<<

Ali KUTAY

Eğitimci-Şair-Yazar

Severken Seni

Özlü Sözler-5

Ağlayan
çocukların nağmeleri

Babanın
mırıldandığı hıçkırıklar

Annenin
duygusal bağları

Mutlu
yuvanın başlangıcını anımsatır.

Özlü Sözler-4

Gecenin
vermiş olduğu yorgunluk

Gözlerin
konuştuğu, dilin sustuğu

Sabahın
ilk ışıklarında beliren sessizlik

Bildiđimiz
sessiz sinemayı anımsatır.